

SPRÁVNÍ ŘÍZENÍ V I. STUPNI

Vybrané otázky správního řízení v prvním stupni

PŘEHLED PŘEDNÁŠKY

- správní řízení v prvním stupni - vymezení*
- zahájení řízení*
- účastenství v řízení*
- dokazování*
- přerušování a zastavení řízení*
- rozhodnutí*

SPRÁVNÍ ŘÍZENÍ V PRVNÍM STUPNI: VYMEZENÍ

Vybrané otázky správního řízení v prvním stupni

ÚVOD (1)

- **§ 9 SpŘ - Správní řízení je postup správního orgánu, jehož účelem je vydání rozhodnutí, jímž se v určité věci zakládají, mění nebo ruší práva anebo povinnosti jmenovitě určené osoby nebo jímž se v určité věci prohlašuje, že taková osoba práva nebo povinnosti má anebo nemá.**

ÚVOD (2)

- Obecná úprava správního řízení v části druhé SpŘ (§§ 9 an.)
- subsidiární použití ve vztahu k speciálním úpravám správního řízení
- zde je zakotvena obecná úprava:
 - místní příslušnosti správních orgánů (§ 11)
 - postoupení pro nepřislušnost (§ 12)
 - dožadání (§ 13)

ÚVOD (3)

- Vyloučení z projednávání a rozhodování věci (§ 14)**
- Jednací jazyk (§ 16)**
- Doručování (§§ 19 – 26)**
- Účastníci správního řízení a jednání za ně (§§ 27 – 37)**
- Lhůty a počítání času (§§ 39 – 41)**
- Postup před zahájením řízení (§§ 42 – 43)**

ÚVOD (4)

- Procesní úpravu zvláštních řízení upravuje část třetí SpŘ (§§ 130 – 153):
 - I. Zvláštní ustanovení o správních orgánech (§§ 130 – 135)
 - II. Dotčené orgány (§ 136)
 - III. Zvláštní ustanovení o postupu před zahájením řízení (§§ 137 – 139)
 - IV. Zvláštní ustanovení o některých řízeních (§§ 140 – 146)

ÚVOD (5)

- *Společné řízení*
- *Sporné řízení*
- *Řízení o určení právního vztahu*
- *Řízení s velkým počtem účastníků*
- *Řízení s předstihem žádosti*
- *Řízení o výběru žádosti*

ÚVOD (6)

- V. Zvláštní ustanovení o zajištění účelu řízení (§ 147)
- VI. Zvláštní ustanovení o některých rozhodnutích (§§ 148 – 151)
 - *Mezitímní rozhodnutí a rozhodnutí v části věci*
 - *Rozhodnutí podmíněné závazným stanoviskem*
 - *Příkaz*
 - *Vydání dokladu*

ÚVOD (7)

□ VII. Zvláštní ustanovení o přezkoumání některých rozhodnutí (§§ 152 – 153)

➤ *Rozklad*

➤ *Uspokojení účastníka po podání žaloby ve správním soudnictví*

ZAHÁJENÍ ŘÍZENÍ

Vybrané otázky správního řízení v prvním stupni

ZAHÁJENÍ ŘÍZENÍ (1)

- ❑ § 44 odst. 1 SpŘ - řízení o žádosti je zahájeno dnem, kdy žádost nebo jiný návrh, kterým se zahajuje řízení (dále jen "žádost"), došel věcně a místně příslušnému správnímu orgánu,
- ❑ § 44 odst. 2 SpŘ - pokud ze zákona nebo z povahy věci vyplývá, že žádost může podat jen více žadatelů společně, není třeba, aby podání byla učiněna současně. Pro zahájení řízení je rozhodné, kdy tak učinil poslední z nich; správní orgán o zahájení řízení ostatní žadatele vyrozumí,

ZAHÁJENÍ ŘÍZENÍ (2)

- § 46 odst. 1 SpŘ - řízení z moci úřední je zahájeno dnem, kdy správní orgán oznámil zahájení řízení účastníkovi uvedenému v § 27 odst. 1 doručením oznámení nebo ústním prohlášením, a není-li správnímu orgánu tento účastník znám, pak kterémukoliv jinému účastníkovi. Oznámení musí obsahovat označení správního orgánu, předmět řízení, jméno, příjmení, funkci nebo služební číslo a podpis oprávněné úřední osoby.

ZAHÁJENÍ ŘÍZENÍ (3)

- § 46 odst. 2 SpŘ - jestliže je v řízení z moci úřední více účastníků uvedených v § 27 odst. 1, má pro zahájení řízení význam oznámení o zahájení řízení prvním z nich. Těm, kterým se nepodařilo zahájení řízení oznámit, ustanoví správní orgán opatrovníka; usnesení o ustanovení opatrovníka se doručuje veřejnou vyhláškou.

ZAHÁJENÍ ŘÍZENÍ (4)

- ❑ § 47 odst. 1 SpŘ - o zahájení řízení je správní orgán povinen uvědomit bez zbytečného odkladu všechny jemu známé účastníky,
- ❑ § 47 odst. 2 SpŘ - o tom, že probíhá řízení, je správní orgán povinen bezodkladně poté, co se o něm dozví, uvědomit i toho, kdo se stal účastníkem až po zahájení řízení, nejde-li o osobu, která se sama jako účastník do řízení přihlásila,
- ❑ § 47 odst. 3 SpŘ – úřední deska

ZAHÁJENÍ ŘÍZENÍ (5)

- § 48 odst. 1 SpŘ - zahájení řízení u některého správního orgánu brání tomu, aby o téže věci z téhož důvodu bylo zahájeno řízení u jiného správního orgánu,
- § 48 odst. 2 SpŘ - přiznat totéž právo nebo uložit tutéž povinnost lze z téhož důvodu téže osobě pouze jednou,

ZAHÁJENÍ ŘÍZENÍ (6)

- ❑ *Lze souhlasit s názorem, že nemůže záležet na libovůli správního orgánu, zda řízení, které lze zahájit pouze z jeho vlastního podnětu, zahájí či nikoliv, neboť jeho činnost je ovládána mj. principem oficiality, podle kterého správní orgán má právo a povinnost zahájit řízení, jakmile nastane skutečnost předvídaná zákonem, bez ohledu na to, jak ji zjistí (II. ÚS 586/02).*

ZAHÁJENÍ ŘÍZENÍ (7)

- ❑ *Na druhé straně však neexistuje dle názoru Ústavního soudu žádné ústavně zaručené subjektivní právo fyzické nebo právnické osoby na to, aby vůči jinému subjektu bylo zahájeno správní řízení, v jehož rámci by byl tento subjekt za porušení právních předpisů stíhán (II. ÚS 586/02).*

ZAHÁJENÍ ŘÍZENÍ (8)

- *Předmět řízení musí být v oznámení o zahájení řízení identifikován dostatečně určitě tak, aby účastníkovi řízení bylo zřejmé, jaké jeho jednání bude posuzováno, a aby bylo zaručeno jeho právo účinně se v daném řízení hájit (NSS 1 Afs 58/2009-541)*

ZAHÁJENÍ ŘÍZENÍ (9)

- *Správní orgán může v průběhu řízení zahájeného z moci úřední upřesnit jeho předmět, nedojde-li tímto úkonem k žádné procesní újmě na straně účastníků řízení. Upřesněním předmětu řízení nesmí dojít k jeho zásadnímu rozšíření nebo změně oproti jeho vymezení v oznámení o zahájení správního řízení. Správní orgán musí s upřesněním předmětu řízení řádně seznámit účastníky řízení a musí jim dát možnost se k němu vyjádřit (NSS 1 Afs 58/2009-541)*

ÚČASTENSTVÍ

Vybrané otázky správního řízení v prvním stupni

OBEČNÁ ÚPRAVA ÚČASTENSTVÍ (1)

- § 27 správního řádu
- (1) Účastníky řízení (dále jen "účastník") jsou
 - a) v řízení o žádosti žadatel a další dotčené osoby, na které se pro společenství práv nebo povinností s žadatelem musí vztahovat rozhodnutí správního orgánu;
 - b) v řízení z moci úřední dotčené osoby, jimž má rozhodnutí založit, změnit nebo zrušit právo anebo povinnost nebo prohlásit, že právo nebo povinnost mají anebo nemají. – *tj. esenciální účastníci*
- (2) Účastníky jsou též další dotčené osoby, pokud mohou být rozhodnutím přímo dotčeny ve svých právech nebo povinnostech. – *tj. fakultativní účastníci*

OBEČNÁ ÚPRAVA ÚČASTENSTVÍ (2)

(3) Účastníky jsou rovněž osoby, o kterých to stanoví zvláštní zákon. Nestanoví-li zvláštní zákon jinak, mají postavení účastníků podle odstavce 2, ledaže jim má rozhodnutí založit, změnit nebo zrušit právo anebo povinnost nebo prohlásit, že právo nebo povinnost mají anebo nemají; v tom případě mají postavení účastníků podle odstavce 1.

ZVLÁŠTNÍ ÚPRAVY ÚČASTENSTVÍ (1)

- § 85 stavebního zákona
- (1) Účastníky územního řízení jsou
 - a) žadatel,
 - b) obec, na jejímž území má být požadovaný záměr uskutečněn.
- (2) Účastníky územního řízení dále jsou
 - a) vlastník pozemku nebo stavby, na kterých má být požadovaný záměr uskutečněn, není-li sám žadatelem, nebo ten, kdo má jiné věcné právo k tomuto pozemku nebo stavbě,
 - b) osoby, jejichž vlastnické nebo jiné věcné právo k sousedním stavbám anebo sousedním pozemkům nebo stavbám na nich může být územním rozhodnutím přímo dotčeno.

ZVLÁŠTNÍ ÚPRAVY ÚČASTENSTVÍ (2)

- § 109 stavebního zákona
- Účastníkem stavebního řízení je
 - a) stavebník,
 - b) vlastník stavby, na níž má být provedena změna, není-li stavebníkem,
 - c) vlastník pozemku, na kterém má být stavba prováděna, není-li stavebníkem, může-li být jeho vlastnické právo k pozemku prováděním stavby přímo dotčeno,
 - d) vlastník stavby na pozemku, na kterém má být stavba prováděna, a ten, kdo má k tomuto pozemku nebo stavbě právo odpovídající věcnému břemenu, mohou-li být jejich práva prováděním stavby přímo dotčena,
 - e) vlastník sousedního pozemku nebo stavby na něm, může-li být jeho vlastnické právo prováděním stavby přímo dotčeno,
 - f) ten, kdo má k sousednímu pozemku nebo stavbě na něm právo odpovídající věcnému břemenu, může-li být toto právo prováděním stavby přímo dotčeno.

ZVLÁŠTNÍ ÚPRAVY ÚČASTENSTVÍ (3)

- **§ 17 zákona o vyvlastnění obsahuje speciální úpravu (vlastní taxativní výčet účastníků vyvl. řízení) - vyvlastnitel, vyvlastňovaný, zástavní věřitel, podzástavní věřitel a oprávněný z práva odpovídajícího věcnému břemenu váznoucímu na pozemku nebo stavbě, jichž se vyvlastnění týká.**
- **Bylo-li vlastnické právo ke stavbě nebo pozemku, jichž se vyvlastnění týká, převedeno k zajištění splnění závazku, je účastníkem vyvlastňovacího řízení také oprávněný z tohoto zajišťovacího převodu práva.**

ZVLÁŠTNÍ ÚPRAVY ÚČASTENSTVÍ (4)

- **§ 44b zákona o pozemních komunikacích - Obec je účastníkem v řízeních ve věcech veřejně přístupných účelových komunikací nacházejících se na jejím území i v případě, že není jejich vlastníkem.**

OTÁZKY Z KLP K PROBLEMATICE (1)

3/2015, ot. č. 1:

Postupoval obecní úřad obce X. v souladu se zákonem, když připustil, aby byla společnost „WW“ a.s. ve vyvlastňovacím řízení zastupována na základě plné moci?

Speciální úprava neobsahuje zvláštní ustanovení o smluvním zastoupení (zastoupení na základě plné moci), tj. aplikuje se obecná úprava o zastupování ve správním řádu.

DOKAZOVÁNÍ

Vybrané otázky správního řízení v prvním stupni

PODKLADY PRO ROZHODNUTÍ (1)

- ❑ Podklady pro vydání rozhodnutí mohou být zejména návrhy účastníků, důkazy, skutečnosti známé správnímu orgánu z úřední činnosti, podklady od jiných správních orgánů nebo orgánů veřejné moci, jakož i skutečnosti obecně známé,
- ❑ Podklady pro vydání rozhodnutí opatřuje správní orgán,
- ❑ Jestliže to nemůže ohrozit účel řízení, může na požádání účastníka správní orgán připustit, aby za něj podklady pro vydání rozhodnutí opatřil tento účastník,

PODKLADY PRO ROZHODNUTÍ (2)

- Správní orgán je povinen zjistit všechny okolnosti důležité pro ochranu veřejného zájmu,
- V řízení, v němž má být z moci úřední uložena povinnost, je správní orgán povinen i bez návrhu zjistit všechny rozhodné okolnosti svědčící ve prospěch i v neprospěch toho, komu má být povinnost uložena,

PODKLADY PRO ROZHODNUTÍ (3)

Pokud zákon nestanoví, že některý podklad je pro správní orgán závazný, hodnotí správní orgán podklady, zejména důkazy, podle své úvahy; přitom pečlivě přihlíží ke všemu, co vyšlo v řízení najevo, včetně toho, co uvedli účastníci.

DOKAZOVÁNÍ (1)

☐ § 51 odst. 1 SpŘ - k provedení důkazů lze užít všech důkazních prostředků, které jsou vhodné ke zjištění stavu věci a které nejsou získány nebo provedeny v rozporu s právními předpisy. Jde zejména o listiny, ohledání, svědeckou výpověď a znalecký posudek,

☐ § 51 odst. 2 SpŘ - o provádění důkazů mimo ústní jednání musí být účastníci včas vyrozuměni, nehrozí-li nebezpečí z prodlení. Tuto povinnost nemá správní orgán vůči účastníkovi, který se vzdal práva účasti při dokazování,

DOKAZOVÁNÍ (2)

☐ § 51 odst. 3 SpŘ - je-li v souladu s požadavky § 3 zjištěna skutečnost, která znemožňuje žádosti vyhovět, neprovádí správní orgán další dokazování a žádost zamítne,

☐ § 51 odst. 4 SpŘ - v řízení navazujícím na výkon kontroly, ve kterém je účastníkem řízení kontrolovaná osoba, není třeba provádět protokolem o kontrole, který je podkladem rozhodnutí o přestupku, dokazování.

DOKAZOVÁNÍ (3)

Účastníci jsou povinni označit důkazy na podporu svých tvrzení. Správní orgán není návrhy účastníků vázán, vždy však provede důkazy, které jsou potřebné ke zjištění stavu věci (§ 52)

DŮKAZ LISTINOU (1)

☐ § 53 odst. 1 SpŘ - Správní orgán může usnesením uložit tomu, kdo má listinu potřebnou k provedení důkazu, aby ji předložil. Usnesení se oznamuje pouze osobě, které je povinnost ukládána.

DŮKAZ LISTINOU (2)

☐ § 53 odst. 3 SpŘ - listiny vydané soudy České republiky nebo jinými státními orgány nebo orgány územních samosprávných celků v mezích jejich pravomoci, jakož i listiny, které jsou zvláštními zákony prohlášeny za veřejné, potvrzují, že jde o prohlášení orgánu, který listinu vydal, a není-li dokázán opak, potvrzují i pravdivost toho, co je v nich osvědčeno nebo potvrzeno.

DŮKAZ LISTINOU (3)

☐ § 53 odst. 5 SpŘ - Předložení listiny je v případech a za podmínek stanovených zvláštním zákonem možné nahradit čestným prohlášením účastníka nebo svědeckou výpovědí.

DŮKAZ OHLEDÁNÍM (1)

☐ § 54 odst. 1 SpŘ - vlastník nebo uživatel věci nebo ten, kdo má věc u sebe, je povinen předložit ji správnímu orgánu nebo strpět ohledání věci na místě. Správní orgán o tom vydá usnesení, jež se oznamuje pouze osobě uvedené ve větě první. Hrozí-li nebezpečí z prodlení, postupuje se podle § 138.

DŮKAZ OHLEDÁNÍM (4)

☐ § 54 odst. 4 SpŘ - správní orgán může k účasti na ohledání přizvat nestranné osoby, aby zajistil jejich přítomnost při provádění důkazu. Tyto osoby nemají práva ani povinnosti účastníků.

DŮKAZ SVĚDECKOU VÝPOVĚDÍ

§ 55 odst. 1 SpŘ - každý, kdo není účastníkem, je povinen vypovídat jako svědek; musí vypovídat pravdivě a nesmí nic zamlčet.

Výjimky: utajované informace, státem uznaná povinnost mlčenlivosti, nebezpečí stíhání pro sebe, nebo osobu blízkou

DŮKAZ ZNALECKÝM POSUDKEM (1)

- Závisí-li rozhodnutí na posouzení skutečností, k nimž je třeba odborných znalostí, které úřední osoby nemají, a jestliže odborné posouzení skutečností nelze opatřit od jiného správního orgánu, správní orgán usnesením ustanoví znalce.
- Usnesení se oznamuje pouze znalci.

DŮKAZ ZNALECKÝM POSUDKEM (2)

- ❑ O zamýšleném ustanovení znalce, popřípadě o ustanovení znalce správní orgán vhodným způsobem účastníky vyrozumí. Správní orgán znalci uloží, aby posudek vypracoval písemně a předložil mu jej ve lhůtě, kterou současně určí. Může znalce také vyslechnout.

PŘERUŠENÍ A ZASTAVENÍ ŘÍZENÍ

Vybrané otázky správního řízení v prvním stupni

PŘERUŠENÍ ŘÍZENÍ (1)

- ☐ § 64 (1) SpŘ stanovuje podmínky, kdy správní úřad může přerušit správní řízení
- ☐ § 64 (2) SpŘ - v řízení o žádosti přeruší správní orgán řízení na požádání žadatele; jestliže je žadatelů více, může tak učinit jen za podmínky, že s přerušením souhlasí všichni
- ☐ § 64 (3) SpŘ - v řízení z moci úřední může správní orgán, není-li to v rozporu s veřejným zájmem, na požádání účastníka, pokud s tím všichni účastníci uvedení v § 27 odst. 1 písm. b) souhlasí, z důležitých důvodů přerušit řízení.

PŘERUŠENÍ ŘÍZENÍ (2)

- řízení lze přerušit na dobu nezbytně nutnou
- při postupu podle § 64 (2) a (3) správní orgán při určení doby přerušování přihlíží k návrhu účastníka

PŘERUŠENÍ ŘÍZENÍ (3)

- § 65 (1) SpŘ - po dobu přerušení řízení činí správní orgán a účastníci úkony, kterých je zapotřebí k odstranění důvodů přerušení. Správní orgán může rovněž činit úkony podle § 137 odst. 1 a § 138.
- Lhůty týkající se provádění úkonů v řízení neběží.
- Lhůta pro vydání rozhodnutí ve věci přestává běžet již dnem, kdy nastal některý z důvodů uvedených v § 64 odst. 1, a neskončí dříve než 15 dnů ode dne, kdy přerušení řízení skončilo.

PŘERUŠENÍ ŘÍZENÍ (4)

- § 65 (2) SpŘ - správní orgán pokračuje v řízení, jakmile odpadne překážka, pro niž bylo řízení přerušeno, nebo uplyne lhůta určená správním orgánem
- bylo-li řízení přerušeno podle § 64 (2) nebo (3), může v řízení správní orgán pokračovat též na požádání účastníka, který požádal o jeho přerušeni.
- o tom, že v řízení pokračuje, vyrozumí správní orgán účastníky a provede o tom záznam do spisu.

ZASTAVENÍ ŘÍZENÍ (1)

§ 66 (1) SpŘ - řízení o žádosti správní orgán usnesením zastaví, jestliže:

a) žadatel vzal svou žádost zpět; jestliže je žadatelů více, musí se zpětvzetím souhlasit všichni žadatelé; ve sporném řízení správní orgán řízení nezastaví, pokud se zpětvzetím odpůrce z vážných důvodů nesouhlasí,

b) byla podána žádost zjevně právně nepřípustná,

c) žadatel v určené lhůtě neodstranil podstatné vady žádosti, které brání pokračování v řízení,

d) žadatel ve stanovené lhůtě nezaplatil správní poplatek, k jehož zaplacení byl v řízení povinen,

ZASTAVENÍ ŘÍZENÍ (2)

- e) zjistí překážku řízení podle § 48 odst. 1,
- f) žadatel zemřel nebo zanikl, pokud v řízení nepokračují právní nástupci nebo pokud není více žadatelů, anebo zanikla-li věc nebo právo, kterého se řízení týká; řízení je zastaveno dnem, kdy se správní orgán o úmrtí nebo zániku žadatele nebo o zániku věci nebo práva dozvěděl,
- g) žádost se stala zjevně bezpředmětnou,
- h) z dalších důvodů stanovených zákonem.

ZASTAVENÍ ŘÍZENÍ (3)

☐ § 66 (2) SpŘ - řízení vedené z moci úřední správní orgán usnesením zastaví, jestliže zjistí, že u některého správního orgánu již před zahájením tohoto řízení bylo zahájeno řízení v téže věci, nebo jestliže v řízení, ve kterém nemohou pokračovat právní nástupci, odpadl jeho důvod, zejména jestliže účastník zemřel nebo zanikl, anebo zanikla věc nebo právo, jehož se řízení týká. Toto usnesení se pouze poznamená do spisu.

ROZHODNUTÍ

Vybrané otázky správního řízení v prvním stupni

ROZHODNUTÍ (1)

☐ § 67 odst. 2 SpŘ - rozhodnutí se vyhotovuje v písemné formě. Rozhodnutí se písemně nevyhotovuje, stanoví-li tak zákon; výroková část takového rozhodnutí, podstatné části jeho odůvodnění a poučení o opravném prostředku se pouze vyhlásí a do spisu se učiní záznam, který obsahuje výrokovou část, odůvodnění, datum vydání, číslo jednací, datum vyhotovení, otisk úředního razítka, jméno, příjmení, funkci nebo služební číslo a podpis oprávněné úřední osoby.

ROZHODNUTÍ (2)

§ 69 odst. 1 SpŘ - V písemném vyhotovení rozhodnutí se uvede označení "rozhodnutí" nebo jiné označení stanovené zákonem. Písemné vyhotovení rozhodnutí dále musí obsahovat označení správního orgánu, který rozhodnutí vydal, číslo jednací, datum vyhotovení, otisk úředního razítka, jméno, příjmení, funkci nebo služební číslo a podpis oprávněné úřední osoby.

ROZHODNUTÍ (2)

- Rozhodnutí obsahuje výrokovou část, odůvodnění a poučení účastníků,
- Odůvodnění rozhodnutí není třeba, jestliže správní orgán prvního stupně všem účastníkům v plném rozsahu vyhoví,
- V poučení se uvede, zda je možné proti rozhodnutí podat odvolání, v jaké lhůtě je možno tak učinit, od kterého dne se tato lhůta počítá, který správní orgán o odvolání rozhoduje a u kterého správního orgánu se odvolání podává.

ROZHODNUTÍ (3)

Pokud odvolání nemá odkladný účinek, musí být tato skutečnost v poučení uvedena.